

2. Główny księgowy w razie ujawnienia:

- 1) nieprawidłowości formalno-rachunkowych dokumentu zwraca go właściwemu rzeczowo pracownikowi w celu ich usunięcia,
- 2) niezetelnego dokumentu lub dokumentu, w którym ujęta została nielegalna operacja gospodarcza, odmawia jego podpisania.

3. Odmowa podpisania przez głównego księgowego dokumentu poddanego przezeń kontroli wstępnej lub bieżącej wstrzymuje realizację operacji gospodarczej, której dokument ten dotyczy. Jednocześnie główny księgowy powinien zawiadomić pisemnie dyrektora przedsiębiorstwa (kierownika jednostki) o odmowie podpisania dokumentu i odmowę tę umotywić. Jeżeli po zapoznaniu się z treścią tego zawiadomienia dyrektor przedsiębiorstwa (kierownik jednostki) wyda w formie pisemnej polecenie realizacji zakwestionowanej operacji gospodarczej, główny księgowy obowiązany jest dokument podpisać, z wyjątkiem wypadku, gdy wykonanie polecenia dyrektora przedsiębiorstwa (kierownika jednostki) stanowiłoby przestępstwo lub wykroczenie.

4. Odmowa podpisania przez głównego księgowego dokumentu poddanego kontroli następnej powoduje księgowanie kwoty zakwestionowanej operacji gospodarczej, której dokument dotyczy, jako kwoty do dalszego rozliczenia. Jednocześnie główny księgowy powinien zawiadomić pisemnie dyrektora przedsiębiorstwa (kierownika jednostki) o odmowie podpisania dokumentu, odmowę tę umotywić oraz przedstawić wniosek co do sposobu rozliczenia kwestionowanej operacji gospodarczej. Jeżeli po zapoznaniu się z treścią tego zawiadomienia dyrektor przedsiębiorstwa (kierownik jednostki) wyda w formie pisemnej polecenie rozliczenia operacji w sposób zakwestionowany przez głównego księgowego, główny księgowy obowiązany jest dokument podpisać i przekazać go do zaksięgowania stosownie do polecenia, z wyjątkiem wypadku, gdy wykonanie dyspozycji dyrektora przedsiębiorstwa (kierownika jednostki) stanowiłoby przestępstwo lub wykroczenie.

5. W razie gdy wykonanie polecenia dyrektora przedsiębiorstwa (kierownika jednostki) stanowiłoby przestępstwo lub wykroczenie, główny księgowy obowiązany jest powiadomić o tym organy powołane do ścigania przestępstw.

6. Główny księgowy może upoważnić podległych mu pracowników do przeprowadzania w określonym zakresie kontroli wewnętrznej, jak również do podpisywania dokumentów nie wymagających zgłoszenia odmowy podpisu w trybie ustalonym w ust. 3 i 4. W razie stwierdzenia, że

zachodzą podstawy do zgłoszenia odmowy podpisu, pracownik powinien niezwłocznie przedstawić sprawę głównemu księgowemu.

§ 8. W celu realizacji swych zadań główny księgowy ma prawo:

- 1) określać zasady, według których mają być wykonywane przez inne służby prace niezbędne do zapewnienia prawidłowości gospodarki finansowej oraz księgowości, kalkulacji wynikowej kosztów i sprawozdawczości finansowej,
- 2) żądać od innych służb udzielania w formie ustnej lub pisemnej niezbędnych informacji i wyjaśnień, jak również udostępnienia do wglądu dokumentów i wyliczeń będących źródłem tych informacji i wyjaśnień,
- 3) żądać od innych służb usunięcia w wyznaczonym terminie nieprawidłowości dotyczących zwłaszcza:
 - a) przyjmowania, wystawiania, obiegu i kontroli dokumentów,
 - b) systemu kontroli wewnętrznej,
 - c) systemu wewnętrznej informacji ekonomicznej,
- 4) występować do dyrektora przedsiębiorstwa (kierownika jednostki) z wnioskami o przeprowadzenie kontroli określonych zagadnień, jeżeli głównemu księgowemu nie została podporządkowana komórka kontroli wewnętrznej.

§ 9. Minister Finansów lub właściwi ministrowie (kierownicy urzędów centralnych) w porozumieniu z Ministrem Finansów mogą rozciągnąć przepisy rozporządzenia na inne niż banki państwowe jednostki organizacyjne nie wymienione w § 1 oraz dostosować je do specyfiki i struktury organizacyjnej tych jednostek.

§ 10. Zaleca się organizacjom spółdzielczym i organizacjom społecznym prowadzącym działalność gospodarczą ustalenie — po uzgodnieniu z Ministrem Finansów — w jakim zakresie przepisy rozporządzenia będą odpowiednio stosowane w organizacjach spółdzielczych oraz w organizacjach społecznych.

§ 11. Traci moc uchwała nr 210 Rady Ministrów z dnia 24 sierpnia 1973 r. w sprawie głównych księgowych i dyplomowanych biegłych księgowych oraz badania i zatwierdzania rocznych sprawozdań finansowych państwowych jednostek organizacyjnych (Monitor Polski z 1973 r. Nr 37, poz. 226 i z 1975 r. Nr 31, poz. 193).

§ 12. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: w z. J. Obodowski

180**ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW**

z dnia 26 lipca 1982 r.

w sprawie weryfikacji rocznych bilansów przedsiębiorstw i innych państwowych jednostek organizacyjnych.

Na podstawie art. 4 ust. 3 ustawy z dnia 26 lutego 1982 r. o gospodarce finansowej przedsiębiorstw państwowych (Dz. U. Nr 7, poz. 54) oraz art. 83 ust. 2 ustawy z dnia 25 listopada 1970 r. — Prawo budżetowe (Dz. U. Nr 29, poz. 244) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1**Cel i zakres weryfikacji.**

§ 1. Roczny bilans przedsiębiorstw państwowych oraz

Ich samodzielnie bilansujących zakładów (oddziałów, filii), zwanych dalej „przedsiębiorstwami”, podlega weryfikacji.

§ 2. 1. Weryfikacja rocznego bilansu, zwanego dalej „sprawozdaniem finansowym”, ma zapewnić jego rzetelność i prawidłowość danych, stanowiących podstawę do podziału wyniku finansowego oraz rozliczeń z budżetem państwa.

2. Weryfikacja sprawozdania finansowego obejmuje:

1) badanie:

- a) prawidłowości organizacji, sposobu prowadzenia i treści ksiąg rachunkowych, stanowiących podstawę sporządzenia sprawozdania finansowego,
- b) rzetelności i prawidłowości danych wykazanych w sprawozdaniu finansowym.

2) przedstawienie wniosków dotyczących usunięcia stwierdzonych w toku badania nieprawidłowości oraz przeprowadzenie postępowania weryfikacyjnego zapewniającego ich realizację przez wprowadzenie odpowiednich zapisów w księgach rachunkowych i dokonanie zmian w sprawozdaniu finansowym,

3) urzędowe stwierdzenie zweryfikowania sprawozdania finansowego.

§ 3. 1. Weryfikację sprawozdań finansowych organizują i przeprowadzają właściwe terytorialnie okręgowe zarządy dochodów państwa i kontroli finansowej, zwane dalej „okręgowymi zarządami”, lub inne organy upoważnione przez Ministra Finansów.

2. Okręgowe zarządy pobierają od przedsiębiorstw opłaty za weryfikację sprawozdań finansowych i należności z tytułu przewidzianych w rozporządzeniu sankcji finansowych.

3. Okręgowe zarządy z pobranych opłat pokrywają wydatki związane z weryfikacją sprawozdań finansowych.

4. Okręgowe zarządy prowadzą gospodarkę finansową w zakresie opłat i wydatków związanych z weryfikacją sprawozdań finansowych według zasad ustalonych dla środków specjalnych jednostek budżetowych.

Rozdział 2

Badanie sprawozdania finansowego.

§ 4. 1. Badanie sprawozdania finansowego może być badaniem pełnym lub uproszczonym. Badanie pełne może być poprzedzone badaniem wstępnym.

2. Badanie pełne sprawozdania finansowego polega na ustaleniu, czy:

- 1) nie zawiera błędów rachunkowych, a poszczególne jego części (formularze) są ze sobą zgodne,
- 2) jego dane są zgodne z zestawieniem sald,
- 3) wykazany w nim stan poszczególnych aktywów i pasywów oraz wynik finansowy i jego obowiązkowe rozliczenia są prawidłowe.

3. Ustalenie prawidłowości stanu poszczególnych aktywów i pasywów oraz wyniku finansowego wymaga stwierdzenia, czy wynikają one z:

- 1) prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych, to jest czy:
 - a) w księgach rachunkowych została zachowana ciągłość bilansowa, a więc stan aktywów i pasywów na początek roku sprawozdawczego wy-

nika ze sprawozdania finansowego za rok poprzedni, zaopatrzonego w urzędowe stwierdzenie jego zweryfikowania,

b) zapisy księgowe są dokonywane na podstawie prawidłowych dowodów księgowych i są kompletne,

c) sposób prowadzenia ksiąg rachunkowych jest prawidłowy oraz zgodny z zasadami rachunkowości i obowiązującym planem kont,

d) dane ksiąg rachunkowych są doprowadzane do zgodności ze stanem rzeczywistym stwierdzonym w wyniku inwentaryzacji przeprowadzanej we właściwych terminach i z ustaloną częstością, a ujawnione podczas inwentaryzacji różnice są we właściwy sposób wyjaśnione i rozliczone,

2) zastosowania do obliczenia ich wartości prawidłowych cen,

3) prawidłowego rozliczenia kosztów i kalkulacji kosztu własnego wyrobów, robót i usług, zwłaszcza w zakresie, w jakim kalkulacja ta stanowi podstawę wyznaczania cen,

4) prawidłowo ustalonych przychodów ze sprzedaży, kosztu własnego ich osiągnięcia, a także innych części składowych wyniku finansowego,

5) prawidłowo ustalonych kwot należności podatkowych i niepodatkowych przypadających na rzecz budżetu, otrzymanych z budżetu dotacji oraz obowiązkowych odpisów na fundusze.

4. Badanie uproszczone polega na ograniczeniu zakresu i stopnia szczegółowości badania pełnego, wynikających z przepisów ust. 2 i 3. Stosując badanie uproszczone, należy co najmniej ustalić, czy dane sprawozdania finansowego:

1) nie zawierają błędów rachunkowych, a poszczególne części sprawozdania (formularze) są ze sobą zgodne,

2) na początek roku sprawozdawczego wynikają ze sprawozdania finansowego za rok poprzedni, zaopatrzonego w urzędowe stwierdzenie jego zweryfikowania,

3) są zgodne z zestawieniem sald,

4) wynikają z ksiąg rachunkowych, w których ujęte różnice ustalone w toku inwentaryzacji przeprowadzonej we właściwych terminach i z ustaloną częstością,

5) zawierają prawidłowo ustalone kwoty należności podatkowych i niepodatkowych przypadających na rzecz budżetu, otrzymanych z budżetu dotacji oraz obowiązkowych odpisów na fundusze.

5. Badanie wstępne polega na ustaleniu, czy:

1) operacje gospodarcze są udokumentowane właściwymi dla nich dowodami, a dowody te i ich obieg są objęte systemem kontroli wewnętrznej, zapewniającym:

a) formalną, rachunkową i merytoryczną prawidłowość dowodów,

b) kompletne i zgodne z rzeczywistym przebiegiem udokumentowanie operacji gospodarczych z ich podziałem na okresy sprawozdawcze,

2) księgi rachunkowe i sposób ich prowadzenia zapewniają należyłą wiarygodność sporządzanego na ich podstawie sprawozdania finansowego oraz zgodność wynikających ze sprawozdania finansowego informacji z zasadami rachunkowości oraz obowiązującym planem kont,

3) dane ksiąg rachunkowych są doprowadzane w wyniku inwentaryzacji do zgodności ze stanem rzeczywistym, a organizacja i przebieg inwentaryzacji zapewniają prawidłowość jej wyników,

4) księgi rachunkowe i dowody księgowe są przechowywane prawidłowo, w sposób zapewniający łatwe ich sprawdzenie.

§ 5. 1. Badanie pełne lub uproszczone przeprowadza się po złożeniu sprawozdania finansowego przez przedsiębiorstwo do weryfikacji.

2. Badanie wstępne przeprowadza się w ciągu roku sprawozdawczego w takim terminie, aby wyniki badania mogły być wykorzystane przed sporządzeniem sprawozdania finansowego w celu:

- 1) skorygowania ewentualnych błędów i nieprawidłowości w:
 - a) udokumentowaniu zapisów księgowych,
 - b) prowadzeniu ksiąg rachunkowych,
 - c) przechowywaniu dowodów księgowych i ksiąg rachunkowych,
 - d) przeprowadzaniu inwentaryzacji lub wyjaśnianiu i rozliczaniu jej wyników,
 - e) rozliczeniach z budżetem,
- 2) przygotowania badania pełnego, zwłaszcza zaś określenia prawidłowej metody badania poszczególnych pozycji sprawozdania finansowego.

3. Jeżeli badanie pełne było poprzedzone badaniem wstępnym, zakres badania pełnego może być ograniczony przez wyłączenie zagadnień uprzednio zbadanych.

4. Badanie wstępne, pełne i uproszczone przeprowadza się metodą kompletną, a przy dużej liczbie przedmiotów badania (dowody księgowe, zapisy w księgach rachunkowych) metodą reprezentatywną — przy takim doborze próbek do badania, który daje dostateczną pewność wyników badania.

§ 6. 1. Badaniem pełnym obejmuje się sprawozdania finansowe przedsiębiorstw:

- 1) które poniosły w roku sprawozdawczym stratę bilansową lub osiągnęły znacznie niższy zysk bilansowy niż w roku ubiegłym,
- 2) które — jak wykazały kontrole — dopuściły się poważnego marnotrawstwa,
- 3) których sprawozdania finansowe za ostatnie dwa lata objęte były badaniem uproszczonym.

2. Stosownie do możliwości badaniem pełnym częściej niż co trzeci rok należy obejmować sprawozdania finansowe przedsiębiorstw:

- 1) dużych, o potencjalne gospodarczym mającym istotne znaczenie dla gospodarki narodowej,
- 2) których rodzaj działalności i jej rozmiar mają szczególne znaczenie dla zaspokojenia podstawowych potrzeb społecznych lub znaczący wpływ na kształtowanie się bilansu płatniczego państwa,
- 3) których sprawozdania finansowe za rok poprzedni wykazywały istotne nieprawidłowości.

3. Badaniem wstępnym obejmuje się przedsiębiorstwa wymienione w ust. 1, przy zapewnieniu badania pełnego sprawozdań finansowych wszystkich przedsiębiorstw wymienionych w ust. 1 i 2. Badania wstępnego można nie przeprowadzać, jeżeli uzasadnia to znany okręgowemu zarządowi stan rachunkowości przedsiębiorstwa.

4. Sprawozdania finansowe przedsiębiorstw nie objęte badaniem pełnym obejmuje się badaniem uproszczonym.

5. Badania wstępne oraz badania pełne przeprowadzają na podstawie umowy zlecenia dyplomowani biegli księgowi, o których mowa w rozdziale 3, zwani dalej „biegłymi księgowymi”. Badania wstępne oraz pełne mogą przeprowadzać również zespoły biegłych księgowych. Badania uproszczone przeprowadzają pracownicy okręgowych zarządów w ramach swych obowiązków służbowych.

§ 7. 1. Decyzje o rodzaju badania wydaje okręgowy zarząd z urzędu lub na wniosek zainteresowanych organów, instytucji, banków i organizacji społecznych konsumentów, a także na wniosek zainteresowanego przedsiębiorstwa.

2. Decyzje o objęciu sprawozdań finansowych określonych przedsiębiorstw badaniem uproszczonym nie mogą być podawane do wiadomości tych przedsiębiorstw do czasu złożenia przez nie sprawozdań finansowych do weryfikacji.

3. Urzędowe stwierdzenie zweryfikowania sprawozdania finansowego podlegającego badaniu uproszczonemu może być wydane bez przeprowadzania badania, jeżeli zostało podpisane przez odpowiedzialnego za jego prawidłowe sporządzenie głównego księgowego posiadającego uprawnienia biegłego księgowego.

4. Urzędowe stwierdzenie zweryfikowania sprawozdania finansowego podlegającego badaniu pełnemu może być wydane bez przeprowadzania ponownego badania, jeżeli sprawozdanie to było zbadane uprzednio za dany rok sprawozdawczy przez biegłego księgowego działającego na zlecenie innych niż okręgowy zarząd instytucji i organów państwowych lub zainteresowanego przedsiębiorstwa, pod warunkiem że badanie to przeprowadzone zostało co najmniej w zakresie ustalonym w § 4 ust. 2 i 3, a sporządzone w jego wyniku przez biegłego księgowego sprawozdanie (ekspertyza) zawiera wystarczające dane do przeprowadzenia postępowania weryfikacyjnego, o którym mowa w § 2 ust. 2 pkt 2.

§ 8. 1. Badanie przeprowadza się w siedzibie przedsiębiorstwa w dni robocze w normalnych godzinach jego pracy. Jeżeli określone czynności badawcze przeprowadzane są bez technicznej pomocy pracowników przedsiębiorstwa, mogą być za zgodą jego kierownika wykonywane również w dniach wolnych od pracy lub poza normalnymi godzinami pracy. Badanie uproszczone może być przeprowadzone również poza siedzibą przedsiębiorstwa.

2. Badanie pełne lub uproszczone powinno być zakończone nie później niż w ciągu 3 miesięcy od dnia wyznaczonego do złożenia sprawozdania finansowego.

Rozdział 3

Dyplomowani biegli księgowi.

§ 9. Biegłym księgowym może być obywatel polski, który:

- 1) daje rękojmię należytego wykonywania obowiązków biegłego księgowego,
- 2) ma pełną zdolność do czynności prawnych,
- 3) korzysta z praw publicznych,
- 4) wykaże się następującymi kwalifikacjami:
 - a) wyższym wykształceniem ekonomicznym lub prawniczym i co najmniej 3-letnią praktyką w

zakresie rachunkowości w jednostkach gospodarki uspołecznionej, w tym co najmniej rok na stanowisku głównego księgowego, rewidenta lub na innym kierowniczym albo samodzielnym stanowisku w służbie finansowo-księgowej, lub na stanowisku pracownika nauki w dziedzinie rachunkowości albo nauczyciela rachunkowości w szkole średniej, lub

- b) wykształceniem średnim albo uznanym za równorzędne i co najmniej 8-letnią praktyką w zakresie rachunkowości w jednostkach gospodarki uspołecznionej, w tym co najmniej 3 lata na stanowisku głównego księgowego, rewidenta lub na innym kierowniczym albo samodzielnym stanowisku w służbie finansowo-księgowej,
- 5) złożył egzamin na biegłego księgowego określonej specjalności,
- 6) złożył ślubowanie o następującej treści:
„Przyrzekam, że jako dyplomowany biegły księgowy będę wykonywać powierzone mi zadania z pełną świadomością ciężącej na mnie odpowiedzialności za fachowość i bezstronność oceny oraz za rzetelność przeprowadzonych przeze mnie badań i sporządzonych orzeczeń. W pracy swej będę strzec interesu społecznego.”,
- 7) został wpisany na listę biegłych księgowych.

§ 10. 1. Osoba wpisana na listę biegłych księgowych ma prawo do:

- 1) tytułu dyplomowanego biegłego księgowego,
- 2) przeprowadzania badania wstępnego i badania pełnego sprawozdań finansowych jednostek gospodarki uspołecznionej oraz dokonywania ekspertyz z zakresu rachunkowości i analizy ekonomicznej.

2. Badanie następuje na podstawie umowy zlecenia, która może być zawarta, jeżeli:

- 1) biegły księgowy wpisany jest na listę biegłych księgowych i posiada właściwą specjalność,
- 2) istnieją warunki zachowania bezstronności badania.

3. W razie powierzenia badania zespołowi biegłych księgowych właściwą specjalność powinien posiadać co najmniej jeden członek zespołu. Członkowie zespołu biegłych ponoszą za badanie wspólną odpowiedzialność.

§ 11. 1. Wpisu na listę biegłych księgowych dokonuje Minister Finansów na wniosek Państwowej Komisji Egzaminacyjnej dla Biegłych Księgowych. Lista biegłych księgowych ogłaszana jest w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Finansów.

2. Skreślenie biegłego księgowego z listy biegłych księgowych następuje:

- 1) na jego wniosek,
- 2) w wyniku utraty obywatelstwa polskiego lub pozbawienia praw publicznych,
- 3) w razie całkowitego lub częściowego ubezwłasnowolnienia,
- 4) na skutek orzeczenia o skreśleniu z listy biegłych księgowych lub prawomocnego skazania za popełnienie przestępstwa umyślnego.

§ 12. 1. Biegły księgowy ponosi odpowiedzialność za nienależyte wykonywanie czynności, o których mowa w § 10 ust. 1 pkt 2, naruszenie prawa w związku z wykonywaniem tych czynności oraz naruszenie zasad etyki zawodowej.

2. W wypadkach określonych w ust. 1 Minister Finansów może udzielić biegłemu księgowemu upomnienia,

zawiesić jego uprawnienia do wykonywania czynności biegłego księgowego na okres od roku do 3 lat bądź orzec skreślenie z listy biegłych księgowych. Zawieszenie uprawnień bądź skreślenie z listy biegłych księgowych następuje po uprzednim wysłuchaniu zainteresowanego oraz po zasięgnięciu opinii Stowarzyszenia Księgowych w Polsce.

§ 13. Do obowiązków biegłego księgowego, który zawarł umowę zlecenia o przeprowadzenie badania wstępnego lub badania pełnego sprawozdania finansowego, należy:

- 1) zarejestrowanie tej umowy oraz ewentualnych jej zmian przez urząd lub organizację społeczną wyznaczoną przez Ministra Finansów; zarejestrowanie umowy powinno nastąpić przed przystąpieniem do wykonywania zleconych czynności,
- 2) uiszczenie na rzecz jednostki rejestrującej opłaty rejestracyjnej w wysokości 1,5% wynagrodzenia biegłego księgowego, przewidzianego w umowie zlecenia,
- 3) poddanie orzeczeń, o których mowa w § 19, kontroli przez urząd lub organizację społeczną wyznaczoną przez Ministra Finansów.

Rozdział 4

Uprawnienia osób przeprowadzających badanie.

§ 14. 1. Biegli księgowi i pracownicy okręgowych zarządów są w czasie badania uprawnieni do:

- 1) wstępu do pomieszczeń przedsiębiorstwa,
- 2) uzyskiwania od pracowników przedsiębiorstwa informacji i wyjaśnień ustnych i pisemnych niezbędnych do wykonania zleconych zadań,
- 3) zaznajomienia się z treścią dokumentów, protokołów rewizji i kontroli, zarządzeń porewizyjnych i pokontrolnych oraz sprawozdań z ich wykonania, urzędów ewidencji księgowej, operatywnej i statystycznej oraz sprawozdań badanego przedsiębiorstwa,
- 4) korzystania z pomocy pracowników przedsiębiorstwa niezbędnej do sprawnego wykonania prac technicznych,
- 5) przeprowadzenia badań i prób, które są konieczne do wykonania zleconych zadań,
- 6) podpisywania lub oznaczania w inny sposób badanych dokumentów, zestawień liczbowych, ksiąg rachunkowych i sprawozdań finansowych, sporządzania protokołów, informacji i innych dokumentów w celu trwałego oznaczenia zakresu wykonanego badania.

2. W razie badania uproszczonego poza siedzibą przedsiębiorstwa, przedsiębiorstwo jest obowiązane przedstawić do wglądu okręgowemu zarządowi przewidziane do zbadania urządzenia ewidencyjne i inne niezbędne dokumenty.

§ 15. 1. Biegłemu księgowemu na czas badania wstępnego lub badania pełnego sprawozdania finansowego przysługuje w ciągu roku kalendarzowego zwolnienie od pracy w macierzystym zakładzie pracy o łącznym wymiarze do 24 dni roboczych.

2. Zwolnienie, o którym mowa w ust. 1, powinno być udzielone w okresie wyznaczonym w umowie zlecenia o przeprowadzenie badania i uzgodnionym z macierzystym zakładem pracy biegłego księgowego.

3. Biegły księgowy w okresie zwolnienia od pracy na czas badania zachowuje prawo do wynagrodzenia w macierzystym zakładzie pracy. Nie podlegają też ogra-

niczeniu jakiegokolwiek jego prawa z tytułu zatrudnienia, a w szczególności wymiar renty lub emerytury, zasiłku chorobowego, czasu urlopu wypoczynkowego, wynagrodzenie za urlop wypoczynkowy oraz premie i nagrody, których przyznanie uwarunkowane jest nieprzerwanym zatrudnieniem.

§ 16. 1. Okręgowy zarząd zwraca macierzystemu zakładowi pracy biegłego księgowego koszty jego wynagrodzenia za czas zwolnienia od pracy na badanie wraz z przypadającymi na to wynagrodzenie narzutami z tytułu podatku od płac i składek na ubezpieczenie społeczne.

2. Kwotę wynagrodzenia, o którym mowa w ust. 1, ustala się według zasad obowiązujących przy obliczaniu wynagrodzeń za nieobecność w pracy z przyczyn innych niż choroba.

§ 17. 1. Biegłemu księgowemu przysługuje za badanie:

- 1) wynagrodzenie składające się z ryczałtu będącego iloczynem liczby wyznaczonych w umowie zlecenia normogodzin badania i stawki za jedną normogodzinę; wynagrodzenie to nie może być jednak wyższe od przypadającego za liczbę godzin będącą sumą:
 - a) 20% przewidzianej w umowie zlecenia łącznej liczby normogodzin badania, tj. liczby godzin przeznaczonej na prace związane z przygotowaniem badania i przedstawieniem jego wyników,
 - b) iloczynu rzeczywistych dni badania przeprowadzonego przez biegłego księgowego w siedzibie przedsiębiorstwa badanego i liczby 12 godzin pracy w ciągu dnia;
- 2) zwrot kosztów przejazdu i noclegów oraz diety według zasad ustalonych dla pracowników przedsiębiorstw państwowych.

2. Biegłemu księgowemu przysługuje prawo do określonej w umowie zlecenia części umownego wynagrodzenia za badanie także w wypadku, gdy z winy zlecniodawcy lub przedsiębiorstwa nie miał możliwości wykonania całości lub części zleconych mu zadań w wyznaczonym terminie. Za brak możliwości wykonania zadań uważa się także stwierdzenie zasadniczych nieprawidłowości w udokumentowaniu operacji gospodarczych i prowadzeniu ksiąg rachunkowych, na podstawie których sporządzono złożone do weryfikacji sprawozdanie finansowe.

§ 18. Biegli księgowi zatrudnieni w jednostkach gospodarki uspołecznionej mogą przeprowadzać badanie również w innym czasie niż w okresie zwolnienia od pracy, o którym mowa w § 15, pod warunkiem że:

- 1) badanie będzie przeprowadzone bez naruszenia dyscypliny pracy w macierzystym zakładzie pracy (np. w dniach wolnych od pracy),
- 2) wynagrodzenie biegłego księgowego za badanie wstępne i badanie pełne sprawozdań finansowych w danym roku nie przekroczy kwoty przypadającej za 600 normogodzin.

Rozdział 5

Orzeczenie (protokół) z badania.

§ 19. 1. Wyniki badania ujmuje się w orzeczeniu (badanie wstępne i pełne) lub protokołach (badanie uproszczone), zawierających:

- 1) nazwę przedsiębiorstwa oraz określenie przedmiotu badania,

- 2) wyliczenie dni badania przeprowadzonego w siedzibie przedsiębiorstwa oraz czasu zwolnienia biegłego księgowego od pracy w macierzystym zakładzie pracy,
- 3) proponowane korekty wraz z uzasadnieniem niezbędne w celu doprowadzenia do prawidłowego stanu przedmiotu badania określonego w § 2 ust. 2 pkt 1,
- 4) wniosek końcowy zawierający ogólną ocenę przedmiotu badania, a w razie badania pełnego i uproszczonego oświadczenie, że istnieje możliwość wydania urzędowego stwierdzenia zweryfikowania sprawozdania finansowego, o którym mowa w § 2 ust. 2 pkt 3,
- 5) datę i sygnaturę rejestracji umowy zlecenia o przeprowadzenie badania wstępnego lub badania pełnego sprawozdania finansowego,
- 6) określenie miejsca i daty sporządzenia oraz podpis osoby sporządzającej.

2. Do orzeczenia z badania dołącza się informację o przebiegu badania, która powinna zawierać:

- 1) wyszczególnienie przedmiotu badania,
- 2) wyszczególnienie protokołów kontroli, inspekcji itp. zarządzeń pokontrolnych oraz innych materiałów, jeśli biegły księgowy nie przeprowadził sam badania w objętym nimi zakresie,
- 3) określenie metody stosowanej przy badaniu, a w szczególności liczebności i sposobu doboru próbek przy badaniu metodą reprezentatywną,
- 4) omówienie istotnych ustaleń oraz wynikających z nich rezultatów badania,
- 5) wykaz załączonych oświadczeń pracowników przedsiębiorstwa, protokołów zabezpieczenia dowodów itp. dowodów wyjaśniających ustalenia i rezultaty badania,
- 6) określenie miejsca i daty sporządzenia oraz podpis osoby składającej informację.

3. Okręgowy zarząd może zwolnić biegłego księgowego od obowiązku sporządzenia informacji o przebiegu badania.

4. Osoba przeprowadzająca badanie pełne lub uproszczone sprawozdania finansowego zamieszcza i podpisuje na bilansie adnotację o rodzaju przeprowadzonego badania oraz terminach rozpoczęcia i zakończenia tego badania.

5. Jeżeli badanie przeprowadza kilka osób, sporządzają one wspólne orzeczenie (protokół) oraz informację o przebiegu badania.

§ 20. 1. Egzemplarz orzeczenia (protokołu) wraz z informacją o przebiegu badania otrzymują: dyrektor przedsiębiorstwa, rada pracownicza oraz zlecający badanie okręgowy zarząd.

2. Dyrektor przedsiębiorstwa może dołączyć do orzeczenia (protokołu) pisemne zastrzeżenia co do zawartych w nim ustaleń i wniosków wraz z uzasadnieniem lub też przesłać je w dwóch egzemplarzach do okręgowego zarządu w terminie 10 dni od dnia otrzymania orzeczenia (protokołu).

Rozdział 6

Postępowanie weryfikacyjne.

§ 21. 1. Okręgowy zarząd na podstawie orzeczenia (protokołu) wydaje decyzję o obowiązku i sposobie usu-

nięcia wynikających z nich nieprawidłowości w przedmiocie badania, o którym mowa w § 2 ust. 2 pkt 1.

2. Jeżeli decyzja okręgowego zarządu zmienia wniosek biegłego księgowego, okręgowy zarząd powinien go o tym zawiadomić. Biegłemu księgowemu przysługuje prawo zgłoszenia pisemnego sprzeciwu co do zasadności decyzji okręgowego zarządu w ciągu 5 dni od daty zawiadomienia go o niej. W razie nieuwzględnienia sprzeciwu biegłego księgowego okręgowy zarząd przekazuje sprawę do rozstrzygnięcia Ministrowi Finansów.

§ 22. 1. Przedsiębiorstwo ma prawo w ciągu 14 dni złożyć na piśmie wraz z uzasadnieniem odwołanie od decyzji, o której mowa w § 21 ust. 1.

2. Załatwianie odwołań następuje na zasadach określonych przepisami Kodeksu postępowania administracyjnego.

Rozdział 7

Urzędowe stwierdzenie zweryfikowania sprawozdania finansowego.

§ 23. 1. Urzędowe stwierdzenie zweryfikowania sprawozdania finansowego następuje na podstawie:

- 1) wniosku badającego sprawozdanie postawionego w orzeczeniu (protokole) z badania, jeżeli sprawozdanie złożone do weryfikacji było w pełni prawidłowe,
- 2) pisemnego oświadczenia przedsiębiorstwa, że decyzja, o której mowa w § 21, została wykonana, jeżeli sprawozdanie złożone do weryfikacji wymagało zmian,
- 3) decyzji okręgowego zarządu w wypadkach wymienionych w § 7 ust. 3 lub 4.

2. Urzędowe stwierdzenie zweryfikowania sprawozdania finansowego następuje w formie zamieszczenia odpowiedniej klauzuli na oryginalne bilansu przedsiębiorstwa i podpisania jej przez dyrektora okręgowego zarządu lub upoważnioną przez niego osobę. W treści klauzuli należy określić, jaki rodzaj badania (pełne, uproszczone) był podstawą wydania urzędowego stwierdzenia zweryfikowania sprawozdania finansowego.

§ 24. 1. Sprawozdanie finansowe, zaopatrzone w urzędowe stwierdzenie zweryfikowania, stanowi podstawę do otwarcia ksiąg rachunkowych roku następnego i rozliczenia wyniku finansowego.

2. Sprawozdanie finansowe, które nie kwalifikowało się do nadania klauzuli urzędowego stwierdzenia zweryfikowania, może stanowić podstawę do otwarcia ksiąg rachunkowych i rozliczenia wyniku finansowego wyłącznie po uzyskaniu zgody na piśmie okręgowego zarządu. Jeżeli wyrażenie zgody uwarunkowane zostanie wprowadzeniem do sprawozdania finansowego odpowiednich korekt, otwarcia ksiąg dokonuje się na podstawie skorygowanego sprawozdania finansowego.

3. Okręgowy zarząd zawiadamia organ założycielski o przyczynach nieuzyskania przez przedsiębiorstwo urzędowego stwierdzenia zweryfikowania sprawozdania finansowego.

4. Jeżeli w wyniku ustaleń organu przeprowadzającego badanie przedsiębiorstwa na podstawie przepisów o zobowiązaniach podatkowych lub też na podstawie przepisów szczególnych wydano decyzję powodującą korektę zapisów księgowych po urzędowym stwierdzeniu zweryfikowania sprawozdania finansowego, zapisy korygujące ujmują się w księgach roku, w którym decyzja została wydana.

Rozdział 8

Sankcje finansowe.

§ 25. 1. Wobec przedsiębiorstw stosuje się sankcje finansowe z tytułu:

- 1) konieczności odstąpienia od badania sprawozdania finansowego złożonego do weryfikacji, jeżeli:
 - a) niezbędne jest zastąpienie wadliwego sprawozdania finansowego złożonego do weryfikacji sprawozdaniem nowym, sporządzonym po uprzednim usunięciu zasadniczych nieprawidłowości w udokumentowaniu zapisów księgowych, prowadzeniu ksiąg rachunkowych lub przeprowadzeniu i rozliczeniu inwentaryzacji,
 - b) prowadzenie badania jest niemożliwe lub wysoce utrudnione na skutek nieprzygotowania do badania dokumentów księgowych i ksiąg rachunkowych,
- 2) złożenia do weryfikacji sprawozdania finansowego, któremu nie może być nadana klauzula urzędowego stwierdzenia zweryfikowania na skutek niemożliwych do usunięcia nieprawidłowości w udokumentowaniu zapisów księgowych, prowadzeniu ksiąg rachunkowych lub przeprowadzeniu inwentaryzacji,
- 3) niewykonania w całości lub części decyzji, o której mowa w § 21 ust. 1, pomimo złożenia w tej sprawie oświadczenia, o którym mowa w § 23 ust. 1 pkt 2.

2. Decyzje o zastosowaniu sankcji finansowych podejmuje okręgowy zarząd na podstawie orzeczenia (protokołu) z badania sprawozdania finansowego, inspekcji, rewizji itp. Do decyzji tych stosuje się odpowiednio przepisy § 22.

3. Sankcje finansowe ustala się odrębnie z każdej wymienionej w ust. 1 przyczyny w kwocie nie przekraczającej trzykrotnej wysokości opłaty za weryfikację sprawozdania finansowego, pobieranej od przedsiębiorstwa, wobec którego sankcje finansowe zastosowano.

4. Należności z tytułu sankcji finansowych pobiera się na rzecz budżetu centralnego. Stanowią one stratę nadzwyczajną przedsiębiorstwa.

Rozdział 9

Przepisy końcowe.

§ 26. 1. Minister Finansów:

- 1) ustala wysokość oraz zasady pobierania opłat za weryfikację sprawozdania finansowego,
 - 2) ustala w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych zasady wynagradzania biegłych księgowych za wykonywane przez nich prace,
 - 3) powołuje Państwową Komisję Egzaminacyjną dla Biegłych Księgowych oraz ustala sposób jej obsługi biurowej i kasowej, określa rodzaje specjalizacji biegłych księgowych oraz program i tryb przeprowadzania egzaminów, ustala stawki wynagrodzenia za przeprowadzanie egzaminów i wysokość opłat egzaminacyjnych.
2. Minister Finansów może:
- 1) rozciągnąć przepisy rozporządzenia na państwowe jednostki organizacyjne inne niż przedsiębiorstwa państwowe,
 - 2) zwolnić od obowiązku zdawania egzaminu na biegłego księgowego osobę, która ma wyższe wykształcenie ekonomiczne lub prawnicze, a ponadto wykaze

się długoletnim stażem pracy na stanowiskach wymagających wysokich kwalifikacji zawodowych i udokumentowanym poważnym dorobkiem mającym znaczenie dla postępu rachunkowości lub poważnymi osiągnięciami naukowymi z zakresu rachunkowości,

- 3) ustalać szczegółowe zasady działania biegłych księgowych oraz postępowania w sprawach, o których mowa w § 12.

§ 27. Ministrom Obrony Narodowej oraz Spraw Wewnętrznych przysługują uprawnienia Ministra Finansów przewidziane w rozporządzeniu w sprawach prowadzenia listy biegłych księgowych oraz wyznaczania jednostek

uprawnionych do rejestracji umów zlecenia zawieranych przez biegłych księgowych, w zakresie przez nich ustalonym w porozumieniu z Ministrem Finansów.

§ 28. Uprawnienia i obowiązki biegłych księgowych określone w rozporządzeniu stosuje się również do osób, które uzyskały tytuł dyplomowanego biegłego księgowego na podstawie dotychczasowych przepisów.

§ 29. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i ma zastosowanie również do badania rocznych sprawozdań finansowych za rok gospodarczy 1981/1982.

Prezes Rady Ministrów: w z. J. Obodowski

181

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 2 sierpnia 1982 r.

w sprawie wynagradzania nauczycieli akademickich.

Na podstawie art. 145 ust. 8 i art. 148 ust. 3 oraz w związku z art. 179 ustawy z dnia 4 maja 1982 r. o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 14, poz. 113) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy wstępne.

§ 1. 1. Rozporządzenie stosuje się do nauczycieli akademickich zatrudnionych w szkołach wyższych objętych ustawą z dnia 4 maja 1982 r. o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 14, poz. 113), zwaną dalej „ustawą”.

2. Rozporządzenie stosuje się również do osób cywilnych zatrudnionych w charakterze nauczycieli akade-

mickich w szkołach wyższych podległych Ministrom Obrony Narodowej oraz Spraw Wewnętrznych.

§ 2. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o nauczycielach akademickich, rozumie się przez to pracowników zatrudnionych na stanowiskach wymienionych w art. 131 ust. 2, art. 141, 142, 173, 174 i 175 ustawy.

Rozdział 2

Zasady ustalania wynagrodzenia zasadniczego.

§ 3. 1. Stawki miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli akademickich, z wyjątkiem wymienionych w ust. 4, ustala się według następującej tabeli:

Lp.	Stanowisko	Szczegół			
		a	b	c	d
		Lata pracy			
		poniżej 2 lat	2 lata i więcej	4 lata i więcej	6 lat i więcej
1	2	3	4	5	6
1	Profesor	16.000			
2	Docent	13.600	14.200		
3	Starszy kustosz dyplomowany, starszy dokumentalista dyplomowany	12.000	12.500	13.000	
4	Adiunkt	11.000	11.500	12.000	
5	Kustosz dyplomowany, dokumentalista dyplomowany, starszy wykładowca	10.400	11.000	11.600	
6	Adiunkt biblioteczny, adiunkt dokumentacji naukowej, wykładowca	9.400	9.900		
7	Starszy asystent	9.000	9.500	10.000	
8	Asystent, asystent biblioteczny, asystent dokumentacji naukowej, lektor, instruktor, młodszy wykładowca, nauczyciel przedmiotów obronnych	8.300	8.600		
9	Nauczyciel przedmiotów pomocniczych	8.300	8.700	9.100	9.500
10	Asystent stażysta, lektor stażysta, instruktor stażysta	7.000			